

PA INGVILD BJERKELAND HA

Suomentanut Jonna Joskitt-Pöyry

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Pohjoismaiden
ministerineuvosto on
rahoittanut tämän
teoksen kääntämistä

Suomentaja kiittää Taiteen edistämiskeskusta käännöstyön tukemisesta.

Norjankielinen alkuteos

Udyr

Copyright © CAPPELEN DAMM AS 2023

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-51113-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

1.

Varikset olivat kerääntyneet aivan kuin mustaksi peitoksi raadon päälle.

Pidin siskoani Alvaa kädestä kiinni.

”Mikä tuo on?” Alva kysyi. Hänen äänensä tärisi, mutta rohkeasti hän astui askeleen lähemmäksi.

Varikset pyrähtivät lentoon ja häipyivät raakkuen puiden ylle.

”Se on vain kauris”, vastasin. ”Ei hätää.”

Alva läppäsi kädet suunsa eteen. Hänen silmänsä olivat suuret ja pelokkaat.

”En halua enää olla täällä”, hän kuiskasi heikosti sormiensa takaa.

Kävin polvilleni kuolleen kauriin viereen ja painoin käteni sen päälle. Käsi värjäytyi punaiseksi verestä.

”Hyi!” Alva huudahti.

”Hiljempaa, Alva. Sinun täytyy kuiskata”, sanoin ja pyyhin käteni housuihin. Ne olivat jo valmiiksi mustat ja koppuraiset liasta. Pari veritahraa ei merkinnyt enää mitään.

”Tule.”

Jatkoimme matkaa metsän halki.

Puut kaartuivat yllemme, hiljaa kuiskien ne kurkottelivat toisiaan kohti. Polkua peittävät havunneulaset vaimensivat askeltemme äänet. Vain linnut rikkoivat hiljaisuuden terävillä huudoillaan, jotka suorastaan raikuivat ilmassa.

Jonkin ajan kuluttua metsä harveni ja tulimme paljaan rantakallion laelle. Siinä me seisoimme, täysin suojattomina kuutamossa, joka valaisi meidät kirkkaasti kuin valonheitin.

”Ooh! Katso tuonne!” Alva huudahti ja osoitti merelle.
”Siellä on laiva!”

”Älä huuda!” sihahdin ja vetäisin hänet matalaksi, piiloon.

Tähyilin pimeälle, vaahtopäiselle merelle ja erotin hänen osoittamansa rahtialuksen, joka lipui kaukana selällä. Niin kaukana, ettei sen miehistö voinut mitenkään nähdä meitä. Eikä pelastaa.

Kiskoin Alvaa eteenpäin, mutta hänen askeleensa alkoivat hidastua.

”Minua väsyttää”, hän valitti, ”ja mahaan sattuu.”

Viime päivien aikana olimme syöneet vain paketin kaurakeksejä puoliksi sekä metsästä löytyneitä mustikoita. Minuaikin väsytti, ja nälkä kalvoi vatsaa niin että kivisti.

”Vielä ei voida pysähtyä”, huokaisin. ”Syvälahti on pitkän matkan takana, ja se kauris...”

Vaikenin kesken lauseen, koska en voinut kertoa Alvalle, että kauris oli ollut yhä lämmin – aivan äskettäin kuollut. Olimme siis vaarassa, oli pakko jatkaa eteenpäin.

”Minulla on kauhea nälkä!” Alva sanoi alahuuli väpättäen.
”Minä haluan ruokaa heti paikalla.”

”Ota tästä”, sanoin ja ojensin vesipulloa. Olimme juuri äsken täyttäneet sen purosta. Vesi maistui sammaleelta, mutta ainakin se täytti vatsaa. Alva otti pitkän huikan ja nielaisi irvistäen.

”Mennään”, sanoin ja tartuin lujasti hänen käteensä. ”Ihan vähän matkaa enää. Sitten levätään.”

”Kaurisparka”, Alva sanoi hetken päästä. ”Kukahen sen tapoi?”

”Kauriita jää jatkuvasti toisten eläinten saaliiksi”, minä selitin, ”susien ja karhujen. Se on tuiki tavallista.”

”Mutta eihän täällä ole mitään susia ja karhuja”, Alva huomautti. ”Sinä sanoit niin, kun minua pelotti!”

”No, ehkä se oli kettu. Ihan varmasti oli kettu”, sanoin.

Alva nyökkäsi ja hymyili helpottuneena. Kettuja hän ei pelännyt.

Alva luotti minuun. Rohkeaan ja kylmäpäiseen isoveljeensä.

Isoveljeen, joka valehteli.

Eihän mikään kettu saa aikaan kahta riviä todella syviä, naulanteräviä hampaanjälkiä. Sellaisia, jotka olin nähnyt kuolleen kauriin kyljessä. Ja jotka olin peittänyt kädelläni Alvan silmiltä.

Sellaisia jälkiä ei tehnyt mikään muu kuin juuri ne hirviöt, joita me pakenimme.

2.

Joku lähestyi!

Kuulimme risujen rasahtelevan.

Puiden oksia taivutettiin sivuun, ja kulkijan mentyä ohi ne räpsähtivät takaisin.

Joku asteli vauhdilla metsän läpi.

Meitä kohti.

Lähdimme juoksemaan.

Raivaten tietämme naamaa piiskaavien puskienvälisten oksien tiheikössä. Suon poikki katsomatta edes minne astuimme. Jalat lumpsahelivat suohon ja kastuivat likomäriksi, mutta me jatkoimme juoksua kengät ja sukat lotisten ylös kanervikkoista mäkeä, jossa kasvoi myös raapivia pensaita, ja sitten kallionharjan yli alamäkeen. Minä kompastuin kiveen ja kaadoin siinä rytäkässä Alvankin. Me kierimme alas rinnettä, naama ja suu täynnä kanervankukkia ja risunpätkiä, mutta meillä ei ollut aikaa jäädä makaamaan ja kuulostelemaan, sattuiiko meitä johonkin. Alva-kin käsitti sen. Nousimme vain saman tien pystyyn.

Meidän oli pakko jatkaa matkaa, meidän oli pakko juosta minkä kintuista lähti, niin pitkälle kuin jaksomme.

Mutta lopulta emme jaksaneet enää juosta. Pelkän pelon voimalla ihminen liikkuu vain tiettyyn pisteeseen asti, ja sitten liike vääjäämättä pysähtyy. Keho tarvitsee ravintoa ja lepoa.

Olimme aivan lopen uupuneita.

Ja Alva oli kovin pieni.

”Mennään piiloon”, kuiskasin.

Löysimme sammalten ja karhunvatukkapuskien peittämän kiviröykkiön. Ahtauduin selkä edellä kahden kivenjärkeleen väliin ja vedin varovasti Alvan samaan rakoon. Pusikko oli kuin yhteen takertunutta piikkilankaa, joka repi vaatteitamme ja naarmutti paljasta ihoa. Kolomme oli niin ahdas, että pystyin tuskin hengittämään. Alva istui päälläni niin, että tunsin hänen hakkaavan pulssinsa, joka löi hänen lävitseen kuin seinäkellon heiluri.

Jokin astui esiin metsästä. Jäi seisomaan suon toiselle puolelle.

Alva vingahti. Panin käteni hänen suunsa eteen, toisella peitin omani.

Pelko sisälläni oli kuin suuri, musta lintu. Se pieksi siipiään hädissään. Mutta minä en äännähtänytkään.

Kuulimme askeleiden lähestyvän suon yli. Hetteet maiskahatelivat.

Kuulimme hengityksen, joka pihisi raskaana puoliavoi-
men, täynnä pitkiä, teräviä hampaita olevan kidan läpi.

Se lähestyi hetki hetkeltä.

Pysähtyi röykkiön eteen.

Kivien ja vatukon lomasta näin kuun valossa kaksi jalkaa. Ne olivat pitkät ja kokonaan sileän, mustan karvan peitossa. Sorkat olivat uponneet heinikkoon. Reisien sivuilla roikkui kaksi pitkää ja hoikkaa kättä, joiden päässä oli sirot sormet ja rullalle kiertyneet raatelukynnet.

Kun tuollainen suuttuu, kynnet oikenevat pitkiksi, teräviksi miekoiksi.

Olin nähnyt sen, kun oliot tappoivat äidin.

3.

Alva tärisi minua vasten.

Sisälläni pelko hakkasi siipiään.

Emme hiiskahtaneetkaan.

Ajattelin viimeistä kertaa, kun näin äidin.

”Ota Alva ja juokse”, hän oli sanonut veren levitessä mattona hänen allaan.

Tein mitä äiti käski. Otin Alvan enkä mitään muuta, ja juoksin.

Olisi ehkä pitänyt kieltäytyä. Ainakin palata hetken päästä katsomaan, makasiko äiti vielä nurmikolla talomme edessä kädessään iso keittiöveitsi, jolla hän oli epätoivoisesti yrittänyt suojella meitä.

Mutta minun oli ollut pakko ajatella Alvaa. Miten Alvan olisi käynyt, jos olisin mennyt katsomaan ja pedot olisivat olleet yhä siellä, jos en olisikaan selvinnyt hengissä? Kuka hänestä sitten olisi huolehtinut?

Mikään ei ollut niin kuin ennen. Emme voineet luottaa enää kehenkään.

Odotimme röykkiön sisällä.

Peto odotti ulkopuolella.

Se katseli ympärilleen. Höristi korviaan.

Me pidätimme hengitystä.

Odotimme.

Mutta sitten.

Karvaiset jalat lähtivät loittonemaan kivikasan luota.

Kuulimme sorkkien kopisevan kalliota vasten ja oksien katkeilevan, kun peto paineli metsään, pohjoisen suuntaan.

Istuimme vielä jonkin aikaa hievahtamatta. Hengitys rahisi rinnassa kuin olisin juossut kovaa vauhtia.

”Meidän pitää vaihtaa suuntaa”, sanoin ja ujuttauduin ulos kolosta Alva mukanaani kivien ja pensaiden välistä.

”Meidän täytyy mennä kiertotietä.”

”Miksi?” Alva kysyi. Hän puristi yhä puseroani rystyset valkoisina. ”Minä en halua mennä mitään kiertotietä.”

”Siksi, että peto lähti samaan suuntaan kuin minne meidänkin oli tarkoitus”, selitin. ”Emme voi kulkea sen perässä, jos se vaikka kääntyy takaisin.”

”Mitä jos se odottaa meitä Syvälahdessa?” Alva sanoi.

Sitä mahdollisuutta en ollut edes ajatellut.

Enkä voinut ajatella nytkään.

Sillä siihen tilanteeseen en keksinyt ratkaisua.

”Ei odota”, tokaisin vain. ”Nyt mennään!”